

Сорочан В'ячеслав Ігорович

аспірант;

Науковий керівник: Копилова Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент,

Одеський національний морський університет

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-439-2-19>

РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ НА РИНКАХ КАПІТАЛУ

Галузь судноплавства продовжує розвиватися та змінюватися, тому роль ринків капіталу як додаткового джерела фінансових ресурсів поступово зростає. Ринок капіталу, як окремих сегмент фінансового ринку, характеризується складністю організації, волатильністю, високим ступенем ризику (валютний, геополітичний, регуляторний, ризик ліквідності тощо), асиметрією інформації. В процесі формування стратегій на ринках капіталу судноплавні компанії повинні здійснити аналіз ризик-факторів, які можуть негативно вплинути на фінансову стійкість компанії та її стале зростання:

– глобальні соціально-економічні та військово-політичні потрясіння – такі події як військові конфлікти, макроекономічні кризи, епідемії, санкції проти окремих країн призводять до збоїв глобальних ланцюгів постачання, зменшення обсягів світової торгівлі, коливань фрахтових ставок, а також створюють значну невизначеність та турбулентність на ринках капіталу. Це змушує інвесторів шукати стабільніші та безпечніші варіанти для вкладення фінансових ресурсів. Для мінімізації негативних факторів навколишнього середовища судноплавним компаніям варто заздалегідь включити в стратегію методи хеджування ризиків;

– настрої інвесторів – поведінка інвесторів чутлива як до економічних, так і до геополітичних умов, тому наслідки впливу даного фактору складно прогнозувати. Настрої інвесторів впливають на курс акцій судноплавних компаній та їх здатність залучати додаткові фінансові ресурси. Покращення стандартів

корпоративного управління, дотримання високих значень показників ефективності допоможуть зміцнити довіру інвесторів та пом'якшити негативний вплив даного ризику;

– ризик неочікуваної поведінки конкурентів – на фондових ринках конкуренція за обмежений капітал між судноплавними компаніями є особливо гострою, тому компанії вдаються до різних методів підвищення конкурентоспроможності шляхом ціноутворення, розширення переліку послуг, охоплення нових ринків, впровадження інноваційних технологій тощо. Вивчення конкурентного середовища дозволить судноплавним компаніям порівняти власну ефективність та своєчасно реагувати на поведінку конкурентів;

– ризик «зараження» - формуючи стратегії на ринках капіталу судноплавні компанії повинні враховувати можливість ланцюгової реакції у випадку спаду в галузі або фінансових проблем у найбільших судновласників, адже ступінь концентрації в галузі є досить високою. Створення надійної репутації та формування адаптивної стратегії дозволять судноплавним компаніям пройти періоди спаду з мінімальними втратами;

– регуляторний ризик – зміни в правилах та вимогах до судноплавної галузі потребують від компаній додаткових витрат, адже прозорість діяльності на ринках капіталу вимагає дотримання всіх стандартів та норм. Сформувавши додатковий буфер капіталу судноплавні компанії можуть пом'якшити вплив регуляторного ризику та функціонувати в міжнародному правовому полі [1].

Ускладнення організаційної структури судноплавних компаній, бізнес-середовища, інструментів фондового ринку може розширити вищезазначений перелік ризиків. Науковці зазначають, що найбільш актуальними та ефективними кроками для зменшення ризиків судноплавних компаній є створення альянсів з іншими судноплавними компаніями та модернізація апаратного і програмного забезпечення [2].

Разом з тим виважений підхід до формування стратегій судноплавних компаній на ринках капіталу надає наступні можливості:

- забезпечення стабільності грошового потоку та органічного зростання;
- реалізація стратегічних цілей по залученню інвестицій в оновлення флоту;
- створення стратегічних альянсів та партнерств, забезпечення надійних процесів злиття або поглинання з метою збільшення частки ринку, зменшення витрат та економії на масштабі;
- надання інструментів управління фінансовими ресурсами в динамічному середовищі фондових ринків;
- визначення пріоритетів серед бізнес-можливостей фондових ринків;
- формування управлінської структури для покращення внутрішньої взаємодії та зовнішньої співпраці на ринках капіталу;
- прозорість та контроль за фінансовими показниками і звітністю судноплавних компаній;
- мінімізація негативного впливу ймовірних загроз завдяки широкому спектру інструментів хеджування ризиків [3].

Таким чином, розуміючи потенційні ризики та можливості діяльності на глобальних ринках капіталу, а також формуючи виважену стратегію, судноплавні компанії зможуть приймати обґрунтовані стратегічні рішення, що є запорукою їх фінансової стійкості та рентабельності.

Список використаної літератури:

1. Stanivuk T., Lalić B., Amižić Z. General Assessment of the Impact of the War in Ukraine on the Shipping Industry Using Parametric Methods. *Transactions on Maritime Science*. Split, Croatia. 2023. No. 12 (2). URL: <https://www.toms.com.hr/index.php/toms/article/view/673>.
2. Chang C.-H., Xu J., Dong J., Yang, Z. Selection of effective risk mitigation strategies in container shipping operations. *Maritime Business Review*. 2019. Vol. 4. No. 4. P. 413–431. DOI: <https://doi.org/10.1108/MABR-04-2019-0013>.
3. Venus Lun Y.H., Lai Kee-hung, Edwin Cheng T.C., Yang D. Shipping and Logistics Management. 2023. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-26090-2>